

**XXX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 30

28 листопада 2017 р.

м. Переяслав-Хмельницький

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
XXX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**
28 листопада 2017 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2017

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали XXX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 30. – 646 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

учнів чи студентів. Ліберальний стиль спілкування негативно впливає на розвиток молоді особистості, породжує формування в них завищеної самооцінки і почуття всюдозволеності.

В умовах демократизації суспільства і нового погляду на систему освіти найкращим стилем педагогічного спілкування можна назвати демократичний стиль, використання якого у навчально-виховному процесі сприяє глибокому засвоєнню учнями чи студентами навчального матеріалу, а також розвитку цілеспрямованості, відповідальності за прийняття рішення, партнерських стосунків, підвищенню творчої активності, формуванню колективу.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення. Навч. посіб. / В.Г. Пасинок. – К.: «Видавництво «центр учбової літератури», 2012. – 184 с.
2. Пінчук Ю. В. Риторика, культура та техніка мовлення корекційного педагога. Навч.-метод. посіб. / Ю. В. Пінчук. – К. : КНТ, 2015. – 160 с.

УДК 378.147.111

Леонід Кочеригін
(Боярка, Україна)

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА МАЙБУТНІХ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ У КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ЇХ ДО ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОЛЕДЖАХ І ТЕХНІКУМАХ

У цій статті актуалізується проблема підвищення ролі індивідуальної роботи з майбутніми фахівцями-землевпорядниками в контексті їх професійної адаптації до навчання у коледжах і технікумах.

Ключові слова: індивідуалізація навчання, індивідуальні заняття, індивідуальний підхід, індивідуальна робота, навчальний процес.

This article is updated problem of increasing the role of individual work with students in the context of their professional adaptation to training future professionals surveyors in College and technical College.

Key words: individualization of studies, private lessons, individual approach, individual work, educational process.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказу МОН № 943 від 16 жовтня 2009 року Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи та документів Болонської декларації модернізація вищої школи передбачає посилену увагу до підвищення якості навчального процесу, наслідком якого має стати розвиток професійної компетентності майбутнього фахівця в галузі геодезії та землеустрою. Щоб досягти поставленої мети поряд із самостійною роботою студентам потрібно поставити індивідуальну роботу (робота з ними). Це має важливе значення і в контексті професійної адаптації студентів до навчання у коледжах і технікумах. Практика доводить, що розвиток індивідуальної роботи зі студентами позитивно впливає на формування їх професійної мотивації та успішне входження у студентське середовище.

Мета статті – актуалізація та пошуки нових напрямів індивідуалізації системи освіти у коледжах і технікумах в процесі професійної адаптації студентів, майбутніх землевпорядників, за умов чинного законодавства про освіту і вищу освіту.

Виклад основного матеріалу. Освіта сьогодні – це один із найважливіших чинників розвитку цивілізації взагалі і людства зокрема. Сучасний землевпорядник повинен мати високий рівень інтелекту, компетентно й оригінально мислити, виявляти ініціативність і

творчість. Для дотримання вище зазначених вимог і підготовки висококваліфікованого, освіченого і конкурентоздатного землевпорядника необхідно змінити форми і методи навчання у коледжах і технікумах.

Відомо, що рівень розвитку молоді в силу свого високого духовного й інтелектуального потенціалу визначає студентство. «Вузівська» освітня система є одним із тих соціальних інститутів, які здатні виховати та розвинути особистість з необхідними для суспільства рисами. На початку XXI ст. усе більш актуальним стає впровадження індивідуального підходу до розвитку яскравої, творчої, повноцінної і високопрофесійної особистості студента майбутнього фахівця. Процес навчання, який реалізує дидактичний принцип цього підходу, одержав назву «індивідуалізація навчання».

Чіткого визначення терміна «індивідуалізація навчання» у педагогічній літературі не існує, – його зміст залежить від конкретних цілей і засобів зазначеного процесу. У широкому розумінні «індивідуалізацію» розуміють як комплекс заходів, спрямованих на визначення об'єктивних чинників виховання. При вузькому розумінні поняття «індивідуалізація» визначається як сукупність форм і методів виховання, спрямованих на формування гармонійно розвиненої особистості в умовах коледжу (технікуму). Спираючись на різні трактування поняття «індивідуалізація», можна визначити цей процес коледжах і технікумах як врахування індивідуальних особливостей студентів під час навчання у всіх його формах і методах, виявлення характерних професійних ознак кожного етапу навчання, а також особливостей змісту освітньо-виховного процесу.

Відповідно до нині діючого закону України «Про вищу освіту» [2: 48-50; 3: ст. 49] широко практикується використання індивідуальних занять, як особливого виду навчальних занять з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Індивідуальні навчальні заняття, як правило, організовуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента [3: п. 4 ст. 9] і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з декількох навчальних дисциплін – «геодезія» та «фотограмметрія». При цьому, індивідуальний підхід до студентів посилюється шляхом впровадження індивідуальних завдань з інших окремих дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки (реферати, розрахункові, графічні, пошуково-дослідні, курсові та дипломні проекти або роботи тощо, які видаються студентам в терміни, передбачені планом коледжу (технікуму), та виконуються ними самостійно при консультуванні з викладачем).

У методичних рекомендаціях щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах, яким керуються коледжі (технікуми), акцент спрямовується на цілеспрямоване формування та реалізацію індивідуального навчального плану студента [4: п. 8], де передбачено засвоєння ним, шляхом посилення самостійної та індивідуальної роботи, нормативних змістових та вибіркового змістових модулів. При цьому передбачається можливість індивідуального вибору змістових модулів з дотриманням послідовності їх вивчення, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівців [4: п. 9]. Такий підхід значно підвищує відповідальність студента під час вивчення ним тієї чи іншої навчальної дисципліни (модуля).

Роки навчання студента у коледжі (технікумі) можна умовно поділити на три періоди. Перший (півтора-два роки навчання) характеризується процесом професійної адаптації колишніх школярів до нової системи освіти. У цей період формуються основи морально-вольової сфери особистості. Завданням викладача в цей період є сприяння особистісній, соціально-психологічній, дидактичній адаптації студентів переважно шляхом створення для кожного з них ситуацій успіху в будь-якому виді діяльності. Другий період (третій курс) характеризується певним рівнем морально-вольової перебудови більшості студентів, зміною «Я-концепції» особистості студента. У цей час викладачам необхідно стимулювати активність та ініціативу зворотних зв'язків у системі відносин «викладач-студент», розвиваючи в студента почуття партнерства. Важлива роль у цій взаємодії належить педагогічному (науковому) керівникові обраної студентом спеціальності. На третьому етапі

(четвертий курс) на перший план виступають відносини взаємної залежності і відповідальності в системі «викладач-студент», чому сприяє контактний стиль педагогічного управління процесом морального формування особистості.

На другому і третьому етапах (освітньо-кваліфікаційний рівень «молодший спеціаліст») у студентів відбувається формування певного ставлення до майбутньої професії, набуття професійних знань, умінь, навичок, організаторських якостей, реалізація їхнього морально-духовного потенціалу.

Як правило, до закінчення навчання у коледжі (технікумі) у студента завершується професійне самовизначення і відбувається конкретизація ціннісних орієнтирів у духовно-моральній сфері.

На всіх трьох етапах навчання студент відзначається цілісним емоційним характером мислення; проблемою професійного самовизначення, свого місця в житті. Все це осмислюється ним за допомогою філософських категорій і бачиться глобально, з погляду масштабної значимості.

Якнайшвидшій адаптації студента до умов навчання, а також подальшому повноцінному розвитку особистості студента сприяє процес індивідуалізації. Дидактичний принцип індивідуального підходу допускає врахування таких індивідуальних особливостей студентів, які впливають на його навчальну діяльність і від яких залежать результати навчання (фізичні, психічні якості, соціальні чинники тощо).

Однак, індивідуалізація навчання студентів, майбутніх фахівців землевпорядників, висуває перед викладачами протиріччя між індивідуальною підготовкою студентів і виділенням домінуючих колективних форм здійснення індивідуального підходу в умовах коледжу (технікумі). При цьому, в будь-якому випадку перед викладачем стоїть завдання – максимально створювати умови праці для:

- процесу диференціації навчання студентів, які групуються на основі нахилів та майбутніх професійних інтересів для навчання за дещо іншим навчальним планом;
- забезпечення внутрішньої групової індивідуалізації навчальної роботи;
- вивчення навчальних дисциплін у різному темпі (перехід студента на індивідуальний план навчання);
- відкритого навчання, яке допускає можливість вибору ряду дисциплін, окрім обов'язкових. Наприклад, вибір спецкурсів, спецсеминарів і курсів, які необхідні у подальшій професійній праці. Крім того, сюди ж належить вибір спеціалізації і наукового керівника: у такій системі відносин «викладач-студент» індивідуальний стиль навчання і комплекс особливостей студента отримують велику можливість для реалізації. Ця форма індивідуалізації більшою мірою спрямована на формування і збереження неповторної індивідуальності особистості кожного студента. На сучасному етапі з'являється багато роботодавців, які вкладають кошти у навчання студентів – майбутніх працівників їхніх організацій, підприємств, закладів, фірм, намагаються вплинути на вибір тих чи інших спецкурсів, курсів, тим самим прагнуть максимально зорієнтувати студентів на особливості майбутньої роботи.

Запровадження кредитно-трансферної системи навчання у коледжах і технікумах, відповідно до вимог чинного законодавства, підвищення якості освіти як основної умови для довіри, доречності, мобільності, сумісності та привабливості Зони європейської вищої освіти сприятиме поглибленню індивідуальної роботи зі студентами [2: 38]. Якщо ми хочемо розвинути особистість, яка б прагнула до навчання протягом усього життя, потрібно сформувати в неї потребу, позитивну навчальну мотивацію, яка ґрунтується на основі поглиблення індивідуальної роботи. Тому важливим психологічним аспектом індивідуальної роботи є самоствердження особистості студента через самовираження і саморозвиток. За умов посилення конкурентоспроможності фахівців індивідуальна робота орієнтує студента на ставлення до навчання, суспільства, до самого себе. Це допомагає йому виробити свій індивідуальний стиль діяльності, який включає певні професійні дії, мотиви, ставлення та самосвідомість.

Необхідність індивідуалізації навчання зумовлена індивідуальними розходженнями якостей студентів, від яких залежить результат навчання: рівень знань, умінь і навичок, навчальні уміння, загальні і спеціальні здібності. Отже, виходячи з їхніх інтересів і здібностей студентів, навчальною метою індивідуалізації, на нашу думку, є удосконалення цих якостей засобами індивідуалізації і поглиблення знань. Розвиваючою метою індивідуалізації є формування і розвиток логічного мислення, креативності й умінь навчальної праці. Специфічною метою індивідуалізації можна вважати поліпшення навчальної мотивації і розвиток пізнавальних інтересів студентів. Завдяки досягненню цих цілей процес індивідуалізації готує студентів до діяльності за обраною професією, тобто відіграє важливу роль у здійсненні професійного самовизначення студента.

Виходячи з цілей і способів реалізації процесу індивідуалізації, потрібно відзначити, що необхідність у ньому зберігається протягом усього часу навчання студентів у коледжах і технікумах; індивідуальний підхід повинний пронизувати всі три етапи становлення повноцінної особистості студента. Але насправді індивідуалізація інтегрована з не індивідуалізованою роботою. На цій підставі ми можемо говорити про те, що цей процес має епізодичний і відносний характер.

Для того, щоб індивідуалізований підхід та індивідуалізація у навчанні вищої школи виявили свій розвиваючий ефект, необхідне включення в активну діяльність і спілкування суб'єкта, що розвивається, оскільки студент у процесі навчання є не лише об'єктом, але і суб'єктом власного навчального процесу. Таким чином, універсальною умовою ефективної реалізації індивідуалізації є активність суб'єкта, який навчається.

Варто зазначити, що студентські роки є одним з найважливіших етапів становлення особистості людини. Тому для повноцінного розвитку і збереження її індивідуальності необхідне здійснення індивідуального підходу в процесі навчання у коледжі (технікумі). Результати досліджень цієї проблеми дозволяють сформулювати такі висновки:

1. Індивідуалізація є процесом навчання, що реалізує дидактичний принцип індивідуального підходу.
2. Рівень та характер індивідуальних завдань повинні бути посилюючими для студента і містити в собі багато різноманітних проблем, завдань, які виникають під час лекцій, семінарів, практичних та лабораторних занять.
3. Виконання індивідуальних завдань потребує від студента особистої самостійної участі в розв'язанні проблем, реалізації творчих здібностей та підвищувати інформаційний багаж з навчальної дисципліни.
4. Цілеспрямована, спланована, різноманітна за формами та змістом індивідуальна робота зі студентами на рівні викладача, циклової комісії, відділення позитивно сприятиме успішній професійній адаптації студентів до навчання у коледжах і технікумах.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. – Тернопіль: Вид-во ТДП ім. В.Гнатюка, 2003. – 56 с. – С.38.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти: Навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти. – К.: ВВП «Компас», 1997. – С.15-17, 48-50.
3. Про вищу освіту. ВВР, Закон від 01.07.2014 № 1556-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах. Лист МОН №1/9-119 від 26.02.2010 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS12461.html
5. Про освіту. ВВР, Закон від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Оксана Гаяш ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	282
Вікторія Дзямко, Лівія Месарош ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У ВУЗАХ У ПРОЦЕСІ ВИЧЕННЯ СТОХАСТИКИ	287
Владислава Дубяга ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВАДАМИ СЛУХУ	290
Оксана Дьоміна СУЧАСНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	293
Світлана Журавель ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМОК ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ»	296
Асемгуль Калимова, Айжан Демеубаева, Дидарлым Лесбек АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕ ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРДІҢ МЕҢГЕРУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МАҚСАТЫНДА ТИІМДІ ӘДІСТЕРДІ ПАЙДАЛАНУ	299
Файзулло Касимов, Нозима Асланова МАКТАБГАЧА ТАЙЁРЛОВ ГУРУҲИ БОЛАЛАРИНИНГ МАТЕМАТИК КОМПЕТЕНЦИЯЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ	303
Леся Клевака, Ольга Гришко ПОЛТАВСЬКА ГУБЕРНІЯ – ЗАСНОВНИЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	305
Світлана Кость СТИЛІ СПІЛКУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА	309
Леонід Кочеригін ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА МАЙБУТНІХ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ У КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ЇХ ДО ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОЛЕДЖАХ І ТЕХНІКУМАХ	311
Микита Кошовий МОТИВАЦІЯ І МЕТОДИ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	315
Ірина Кривонос CRITERIA OF EVALUATING MULTIMEDIA PRESENTATIONS PRODUCED IN ENGLISH BY STUDENTS OF ENGINEERING AND TECHNICAL SPECIALTIES	317
Олена Крїт ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	320
Дарія Курінна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	323
Марина Лоха ДИДАКТИЧНА ФУНКЦІЯ НАОЧНОСТІ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	326
Оксана Мацнєва СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК НЕПРОФІЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	329
Валентина Перегудова MACROMEDIA FLASH В САМОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	332